

Oponentský posudek

Rigorózní práce

Analýza zásahů farmaceuta veřejné lékárny při dispenzaci léčiv.

Autor: Mgr. Lenka Kavříková

Oponent: MUDr. Karel Macek, CSc.

II. interní klinika FN a LF v Hradci Králové

Předložená rozsáhlá práce se zabývá v obecném slova smyslu aktuálním problémem bezpečného používání léčiv. Zvolený přístup k problematice vychází ze zaměření uchazečky a je velmi racionální a praktický. Přístupu k uvedené problematice odpovídá i základní členění celé práce. První polovina shrnuje teoretická východiska a předpoklady pro práci farmaceuta při dispenzaci léčiv. Ve druhé experimentální části jsou shrnuty výsledky vlastního pozorování a sběru dat.

Předložená práce velmi detailním způsobem shrnuje legislativní a odborné předpoklady pro správnou farmaceutickou praxi při výdeji léčiv. Obsahuje definice základních nežádoucích událostí spojených s podáním léčiva. Obsahuje rovněž mezinárodní srovnání uvedených předpisů. Použití moderního termínu kultura bezpečnosti farmakoterapie svědčí mimo jiné o správné orientaci autorky v problematice.

Velmi významná část teoretického úvodu je věnována lékových interakcím. Mimo základního obecně známého dělení lékových interakcí je problém zasazen do obecnějšího kontextu. Mimo definic obsahuje i názor na úlohu lékárníka v okamžiku, kdy se setká s rizikem interakce. Velmi dobře je zpracována kapitola o interakci léčiv s potravou, nápoji, potravními doplňky a fytofarmaky. Interpretace a hodnocení rizik je jádrem celé problematiky, v předložené práci je zmíněna, s publikovanými názory lze souhlasit, ale podle mého názoru by zasloužila hlubší hodnocení.

Metodika vlastní práce spočívá ve sběru dat při praktické činnosti lékárníka při dispenzaci léčiv. V tomto smyslu představuje kapitola Farmaceut v kontextu farmaceutické péče. Kapitola je rozpracována poměrně detailně. Obsahuje historický vývoj, právní základ, definice, mezinárodní srovnání, praktické poznámky, současný stav, výhled do budoucnosti i zhodnocení subjektivního faktoru v osobě farmaceuta. Již tento výčet ukazuje na šířku záběru v přístupu k úloze farmaceuta. Předložená fakta jsou konkrétní, na vysoké odborné úrovni a je patrný osobní přístup autorky. Zároveň tato šíře záběru poněkud znesnadňuje řadit data přehledněji.

V experimentální části autorka předkládá výsledky vlastního sběru dat. Již na počátku konstatují, že oceňují zejména praktický přístup. Metodika je popsána stručně a přehledně. Sběr zpracovávaných dat probíhal ve veřejné lékárně. Zpracování odráží dobrou orientaci autorky v tomto prostředí.

Vlastní práce se zabývá analýzou intervencí farmaceuta při výdeji léčivých přípravků. V úvodu je vlastně popisován soubor dat. Analyzuje odbornosti preskribujících lékařů, složení souboru z hlediska pohlaví a věku a zejména počty

pacientů a počty receptů na jednoho pacienta. Jádrem práce je analýza intervencí, poskytování informací a výskytu problémů při dispenzaci léčiv. Kategorizace problémů vychází z literatury a ze zkušeností pracoviště vedoucího rigorózní práce. S tímto rozdělením lze sice souhlasit, ale bylo by vhodné jej více podpořit literárními zdroji.

Rovněž rozdělení způsobů řešení problémů při dispenzaci je velmi praktické a odráží přístup autorky. Rozdělení četností řešení problémů je velmi detailní a výsledkem je tedy řada kategorií s nízkým procentuálním výskytem jevu. Rozbor řešených problémů je velmi detailní, svým charakterem se blíží rozboru kazuistik. Tento fakt umožňuje čtenáři, tedy i oponentovi, z blízka nahlédnout do činnosti konkrétních osob zapojených do studie. Z mého pohledu je tato individualizující část práce přínosná, ale musí být v rovnováze s obecními přístupy.

V diskuzi se uchazečka zabývá hodnocením získaných dat. Zajímavým faktem pro mě je, že ve dvou sledovaných obdobích se významně neměnil počet intervencí ani identifikovaných lékových problémů, přestože proběhla průběžná analýza. Pokud jde o konkrétní problémy autorka zmiňuje některé lékové interakce, které mají význam z obecnějšího pohledu. Metodiku a získané výsledky hodnotí přiměřeně kriticky a racionálně.

Práce Mgr. Lenky Kavřikové je zpracována na 127 stranách textu s použitím s velkým počtem tabulek, které jsou však číslovány v rámci jednotlivých kapitol. Literární souhrn obsahuje 115 odkazů, včetně odkazů na elektronické databáze. Členění práce do kapitol je přehledné a účelné. Práce je psána pěkným a srozumitelným jazykem. Ojedinelé nepřesnosti neruší celkový pozitivní dojem (str. 8 preventabilní jev, str. 28 absorpce, str. 34 class efekt, str. 69 nejdříve místo nejpozději, str. 70 (pace) atd.).

Závěrem mohu zopakovat zejména kladné hodnocení rozsahu a členění teoretického úvodu, praktický přístup k řešení problematiky a pečlivé formální zpracování.

Práci Mgr. Lenky Kavřikové doporučuji k obhájení.

V Hradci Králové dne 21.9.2007

MUDr. Karel Macek, CSc.